

Invitasjon og skisse program, reise med KNoK til Latvia og Estland mai 2024.

Datoer, bekrefta: Utreise mandag 20. mai 2024, fly fra Gardermoen 13:15. Hjem torsdag 30. mai, morgenfly 08:00 fra Riga til Gardermoen 08:35. 10 overnattinger.

Program: Hovedvekt på fugl med egne biotoper, - skog, myr og kyst -, men også botanikk, forvaltning, landskap, kultur, matopplevelser og møter med lokale ressurspersoner.

Transport/deltakere: Utgangspunkt t/r fra flyplassen i Riga, Latvia. 2 leiebiler med 9 seter. Maks 16 personer. *Sjåfører Per Ø. K. og Lennart J.*

Guide/faglig ansvarlig ornitologi: *Magnus Ullman*, svensk ornitolog bosatt i Brantevik i Skåne. Faglig ansvarlig for ornitologi under reisa. Har samarbeidet med Per Øystein som ornitologisk guide under reiser siden 2004, samt i flere andre prosjekter. Magnus har gitt ut en rekke bøker, og har bl.a. produsert alle utbredelseskartene i 2-bindsvirket *Handbook of Western Palearctic Birds* (Shirihai & Svensson 2018).

Link hjemmeside Magnus: Om | faglarosterlen.se

Antyda pris: 23 500 kr.

Inngår i prisen: Flyreise t/r Gardermoen Riga. All transport, overnatting m/frokost. Middag hver dag, inkl. drikke (mineralvann, kvass, øl, kaffe), samt lunsj/matpakke 4-5 dager. Forhåndsinformasjon med bl.a. fugleliste/artsliste og turrappport etter reise.

Inngår ikke: Reiseforsikring (obligatorisk), mat/drikke under reise med fly og på flyplasser. Innkjøp til noe mat/drikke i felt. Alkoholholdig drikke utover øl til måltider.

Skisse dagsprogram:

Dag 1. Riga flyplass – diverse stopper - Smiltene. Fly fra Gardermoen 13:15, til Riga 15:45. Vi stiller klokka én time fram. Noen fra andre destinasjoner. Fra flyplassen med to leiebiler til Smiltene, NØ for Riga. Kjørevei ca. 170 km. Vi bruker ettermiddagen med noen stopper underveis. Litt mat i felt, og evt. kaffestopp!? *Sigulda* har to kjente slott på samme plass, - det eldste bygd 1207-1209 (Livonian Brothers of the Sword), og ligger med utsyn mot elva *Gauja*. Det nye fra 1878, har en fin park og utearealer, diverse småbutikker m.m.

Vi passerer *Ligatne*, med noen særegne arbeiderboliger, og etter *Skalupes* kommer vi helt ned til elva *Gauja* ved *Kuku Klintis*. Elva har gitt navn til *Gauja nasjonalpark* (vi er inne i parken) og vi følger denne og sideelver de neste dagene. Ved klintene ser vi hvordan elva former seg gjennom sandsteinen, og lager vakre røde skjæringer. Vi fortsetter på mindre veier, - kanskje med stopp i byen *Cesis*, som ligger på en høyde, gjennom vakkert åpent landskap, alleer, tettere løvskog og fram til Smiltene. Under dagen ser vi etter de første hakkespettene, dvergfluesnapper og rovfugler i det åpne landskapet. Stork er vanlig, og vi skal også speide etter svartstorken.

I Smiltene bor vi 3 netter på Park Hotel Bruzis. Hotellet ligger i utkanten av landsbyen, og er omkransa av flott høyvokst løvskog, bl.a. mye eik. Også elv og dammer nær ved. Driveren av hotellet, Ilze Vilskerste, har jobba i flere år med å ornitologiske reiser i Latvia, - og har òg bodd fire år i Tromsø. *Janis Perle* (biolog) er vår guide disse første dagene. Han bor med familien – kona *Ivita* (geograf) og to barn – i landsbyen *Palsmane*, 20 km fra Smiltene. Janis var deltaker på slåttekurset på Ryghsetra i 2010, og deretter medhjelper årlig tom. 2018. Han har tidligere jobba med naturoppsyn i Latvias verneområder (tilsvarende SNO), og jobber nå i et tømmerfirma med ansvar for planlegging og gjennomføring av hogster, skjøtsel m.m. Ivita har tidligere jobba i Kemeris nasjonalpark, nær Riga (se siste dager). Janis er lokalkjent i området, og bruker sin kunnskap og sine kontakter for programmet disse dagene. (Planlegger å møte oss i Sigulda.)

Nettsted overnatting: [Park Hotel "Brūzis" | Smiltene | Facebook](#)

Dag 2. Seda purvs, Jerceni med omland. Grytidlig morgen (Ilze på hotellet lover tidlig frokost!), for avreise til *Naturreservatet Seda purvs*, ca. 40 km, - der purvs er det latviske ordet for myr. Naturreservatet ble oppretta i 1999, og er med sine 7240 da et av de største i Latvia. Fra 1957 gjennomførte russerne (da Sovjetunionen) et stortilt prosjekt med uttak av torv (engelsk peat) til brenne og jord, bl.a. med egen jernbane ut av området. Fremdeles er det et mindre uttak fra utkanten av området, men storskaladrift opphørte på 80-tallet. På det meste jobba 700 personer her, bosatt i Seda landsby, som ble bygd opp helt i klassisk kommunistisk stil. Uttak av torv førte til en rekke dammer og vannspeil når dreneringa blei tetta. Reservatets primære verneformål er for vannfugl, på trekk og hekkende.

Fra parkeringa går vi gjennom fin sumpskog (hakkespetter, småfugl), før vi bruker tiden ved et fugletårn med utsikt over vann og siv. Vi lytter etter ulike sangere mens vi speider etter havørn, fiskeørn, småskrikørn, svart stork, egretthege, svartterne, dykkere, ender, vadere og annet. Fra parkeringa kan vi gå en 4km natursti rundt i reservatet. Ulven – sier Janis – bruker også den gamle jernbanetraseen på sine vandringar! – Vi må tilpasse oss etter vannstanden (sjøl om vårfloppen normalt skal være over nå) på denne og andre lokaliteter. Området er også kjent for sine store eiketrær, og på tørrere grunn tar vi turen til den nest største eika i Baltikum, *Kanepju* med en omkrets på 9,4m! Også spennende botanikk, samt amfibier, reptiler, pattedyr og insekter under dagen.

Mat i felt, og/eller mulighet for lunsj (eller tidlig middag) i nærliggende *Jerceni* hos Ruta og Janis. Vi ser hva vi har av tid på ettermiddag og kveld. Flotte områder og muligheter fra Smiltene på små veier østover til *Meri, Viresi, vandring på sti langs elva Vizla, og Palsmane* med fine åpne områder for rovfugl. Åkerrikse får vi lytte etter disse dagene, som ellers på turen, - og kanskje kan noen hjelpe oss til slaguglenes rike.

Middag på bostedet, som vil være normalen under reisa. Likeså tar vi gjennomgang av artslista på kvelden, og en gjennomgang av morgendagens program.

Dag 3. Zile og Ziemeļgauja, del av landskapsvernområde. Tidlig morgen, og avreise for besøk til to områder i «*Protected landscape area Northern Gauja*», et område på totalt 220km². I *Zile*, ved Gaujas meanderende bredd finner vi et større område der alle bartrærne er hogd ut, og eik – som prioritert art – og andre høyvokste løvtrær står igjen. Området er på ca. 1000 da. Firmaet Janis jobber i har ansvaret for restaureringsarbeidet. Vårfloppen oversømmer området, og deler av det blir beita. Vi tar for oss av botanikken, kikker etter insekter og speider/lytter etter hakkespetter, piroler og annet blant trekronene. Det er også en kort natursti – *Veksi* - på 0,5km i området.

Vi beveger oss litt øst, til en annen del av området: *Ziemeļgauja*. Her finner vi bl.a. skjøtta slåttemarkar med store eiketrær, - tresatt eng. Vi botaniserer – kanskje finner vi noen av orkideene, mens vårplantene fremdeles viser seg fram. Mye spennende her!

Vi ser hva vi har igjen av dagen. Vi kan bruke ettermiddag/kveld som nevnt for gårdsdagen, eller besøke *landskapsvernområdet Korneti-Pelli, NØ* for Smiltene (70 km) på grensa mot Estland. Deler av området er også naturreservat, og innehar 15 ulike naturlige innsjøer/dammer som stammer fra siste istid, langs en elvedal. Diverse vandreruter i området der vi kikker etter orkideer (kan være litt tidlig), hakkespetter, - slagugle kan òg være en mulighet. Fine kulturlandskap og skogområder. Siste kvelden i Smiltene, - og kanskje rekker vi et besøk hjemme på småbruket hos Janis og familie i Palsmane.

Dag 4. Smiltene – kysten Estland – Pärnu – Lao/ferje til Manija. Transportdag, ca. 225 km. Pakking, og tid for en tidlig morgentur før frokost. Vi forlater Latvia, og har øya *Manija – sydvest for Pärnu i Estland* – som dagens mål. Korteste vei til *Pärnu* – med evt. småstopp - og lunsj i eller nær byen. En liten byvandring hører også med, der vi bl.a. ser etter mellomspett i parkene. Etter lunsj en stopp ved

Audru polder, et våtmarksområde V for byen, der man bl.a. kan se trostesanger, sitronerle og mye annet. Ca. 30 min. reise til havna derfra. Ved havna parkerer vi bilene, og har avtale for båtskyss en kort strekning til øya. På kaia på *Manija*, kan vi få frakta bagasjen, mens vi har en flott kveldsvandring til bostedet fra havna (ca. 2 km). Her blir vi innlosjert 2 netter på gården til Ülle Tamm.

Middag/kveldsmat hos Ülle, med mulighet for en fantastisk solnedgang.

Bosted: [RIIDA FARM – Riida Guesthouse \(manilaid.ee\)](http://riidafarm.com) Under reise med gruppe I 2009 besøkte vi også Ülle og Manija. Da kun ei natt, - som var alt for lite i dette fantastiske landskapet! Ülle har også besøkt oss på Ryghsetra i Norge.

I Estland vil vi få god hjelp fra *Kjell Arild Dokka* (turdeltaker). Han er gift med *Moonika* fra Estland, lært seg språket og tilbrakt lange perioder i felt her de siste 10 åra. Per Øystein har òg erfaring fra 2 tidligere reiser med grupper, samt et årelangt samarbeid med Pärnu fylke som vennskapsfylke til Buskerud fylke fra tidlig 90-tall, gjennom jobben i Naturvernforbundet i Buskerud.

Dag 5. Øya Manija. Fuglevandringer rundt sydspissen av øya med mulighet for dvergterne (hekker), splitterne, rovterne og rødnebbterne, havørn, sivhauk, egretthege, vadere og mye andefugl. Botanikk i kulturlandskap med beitende dyr. Autentiske gårder i gammel estisk stil. Øya har også et lite øymuseum, der vi får innblikk i livet og tradisjoner på øya. Ülle serverer kortreist mat mens vi tar inn den spesielle livsrytmen på en øy uten fastlandsforbindelse.

Dag 6. Manija – Nedrema - Pikla. Frokost og avreise fra Manija med morgenbåten. Ca. 40 km kjøring til kulturlandskapet **Nedrema og/eller Kurese** (hos *Urmas Vahur*) vest for Pärnu. Vandring i slåttemarkar med mye orkideer, mye fugl og leite etter og spennende insekter. Kanskje har vi med oss mat og tar lunsj i felt.

Ca. 50 km kjøring til **Pikla Linnumaja** (fuglehuset). Pikla er en av Estlands beste lokaliteter med bl.a. brushaneleik (400 m fra huset!), rørdrum, pungmeis, skjeggmeis og mye annet. Vandringer i nærmiljøet, inkludert fugletårn. Strandenger, beitemarker og takrørskog. I Linnumaja lager vi noe av maten sjøl. Lunsj på restaurant.

Nettsted, - dog bare på estisk: [Pikla linnumaja |](http://pikla.linnumaja.ee)

Dag 7 Nærområdet Pikla

Tidlig morgen (for de som vil), frokost på huset og deretter hele dagen i nærområdet. Flotte muligheter i diverse biotoper nær bostedet. Furuskoget, utkikkstårn, små sanddyner m.m.

Dag 8. Pikla – Riga - Jurmala. Tidlig morgen i Pikla (se muligheter beskrevet under gårsdagen). Etter morgenøkta og pakking, besøk til **Luitemaa** naturreservat (3 km), og en vandring i det spesielle landskapet der (om vi ikke tok dette dagen før). En rekke ulike naturtyper, med myr, furuskog, strandenger m.m. Samt et svært høyt utkikkstårn! Luitemaa er et stort verneområde, med et vell av muligheter.

Vi sier farvel til Estland, og har ca. 150 km på rask vei til Riga, der vi har et par fine lokaliteter når man er over grensa til Latvia. Fra Riga ca. 70 km km til vårt siste reisemål og bosted: *Kemeru nasjonalpark / Jurmala, ved kysten vest for Riga.*

Bostedet Valguma Pasaule, sentralt i nasjonalparken, for 3 dager.

Nettsted: [Valgumapasaule](http://valgumapasaule.com)

Dag 9. Kemeru nasjonalpark / Jurmala / kysten

Valguma Pasaule ligger midt i smørøyet for en rekke ulike biotoper og opplevelser. Sjølve bostedet reklamerer med alle Latvias hakkespetter – unntatt grønnspekk – ved husene!!??

Vi bruker tiden her til ulike besøk i nasjonalparken: *Rundtur på kloppa sti – Kemeru raised bogs 3,4 km - , nasjonalparksenteret – med egen hakkespettrute!, Lake Kaniers med fugletårn og kloppa sti i rørbeltet, slåtteeenger ved Dunduri m.m.*

Dag 10. Kemeru nasjonalpark / Jurmala / Riga Etter å ha gjort unna morgenrunden med fuglekikking, vil det være et tilbud om en tur til Riga by. Vi finner fram til nærmeste togstasjon (Smārde?), og tar lokaltoget inn til sentrum av byen (1 t og 05 min / 2,2€!). Byvandring med besøk til markedshallene og andre deler av gamlebyen og områdene ved elva. Fri tid for utforsking, med evt. møtepunkt for lunsj. Avtalt hjemreise. PØK sjekker muligheten for en guide i byen.

Dag 11. Bosted Jurmala – Riga flyplass - hjemreise

Med avgang fra flyplassen 08:00, blir det tidlig avreise (ca. 05:15). Levering av biler, innsjekk, matbit og hjemreise.

Versjon 2, - PØK september 2023 (med oppdaterte flytider)